

ВПЛИВ ОЦІНКИ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ НА ОРГАНІЗАЦІЮ АУДИТУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА

Окончук Анастасія Романівна,
здобувач другого (магістерського) рівня освіти
Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

Науковий керівник:
Радіонова Наталія Йосипівна,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку і аудиту
Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

Загально відомим є той факт, що грошові кошти є найліквіднішими активами кожного підприємства. Правильний розподіл грошових коштів може приносити підприємству додатковий дохід, при умові раціонального вкладення тимчасово вільних коштів для отримання прибутку. Разом із цим, саме грошові кошти частіше інших активів підпадають під загрозу крадіжок та зловживань. Крім того, слід зазначити, що рух грошових коштів суттєво впливає на платоспроможність підприємства та на його подальше існування взагалі. Тому для будь-якого підприємства дуже важливо створити належні умови для чіткого контролю за рухом грошових коштів, зокрема це стосується своєчасного проведення внутрішнього і зовнішнього контролю. Саме тому питання внутрішнього контролю та аудиту грошових коштів, як форми незалежного зовнішнього контролю є досить актуальними питаннями та підлягають детальнішому дослідженню.

Метою аудиту операцій з грошовими коштами є встановлення достовірності даних щодо наявності та руху грошових коштів, повноти і своєчасності відображення інформації в зведених документах та облікових регістрах, правильності ведення обліку грошових коштів і розрахунків відповідно до прийнятої облікової політики, достовірності відображення залишків у звітності господарюючого суб'єкта.

У процесі аудиту операцій з грошовими коштами на підприємстві необхідно розв'язати такі основні завдання:

- оцінка стану розрахунково-платіжної дисципліни та внутрішнього контролю суб'єкта підприємницької діяльності;
- перевірка фактичної наявності грошових коштів у підприємства та виявлення нестач або надлишків;
- оцінка правильності зберігання та ефективності використання грошових коштів;
- контроль за дотриманням нормативно-правових актів щодо порядку ведення касових операцій;
- перевірка законності та цільового витрачання грошових коштів;

- пошук можливостей більш раціонального вкладення вільних грошових коштів як джерел фінансових інвестицій, які б приносили дохід..

Теоретичні та практичні аспекти міжнародного досвіду аудиту, які узагальнені у МСА, рекомендують аудитору оцінити систему внутрішнього контролю суб'єкта господарювання. Мета оцінки системи внутрішнього контролю полягає у визначенні стратегії аудиту. Оцінка системи внутрішнього контролю дозволяє скоротити час і витрати на проведення аудиту, спланувати аудиторські процедури, правильно обрати прийоми аудиту, визначити обсяг перевірки та є доказом якісного виконання аудитором своїх професійних обов'язків. Оцінка системи внутрішнього контролю не виділяється окремим етапом проведення аудиту та, як правило, проводиться одночасно з виконанням аудиторських процедур на початковому етапі аудиторської перевірки [1].

Отже, перед початком роботи аудитор має провести аналіз системи внутрішнього контролю підприємства, що обумовить значний вплив на організацію й методику проведення аудиту.

Вивчення літературних джерел показало, що надійно функціонуюча система внутрішнього контролю дозволяють підвищити ефективність використання грошових коштів на підприємстві, правильно оцінити здатність підприємства генерувати необхідні суми грошових коштів в необхідних розмірах та в зазначені строки здійснення планових витрат, сприяти ефективному управлінню грошовими потоками підприємства, а саме :

- забезпечити фінансову незалежність підприємства;
- підвищити ритмічність операційної діяльності;
- забезпечити прискорення оборотності капіталу;
- зменшити потреби в позиченому капіталі;
- знизити ризик неплатоспроможності.

Оцінку стану внутрішнього контролю коштів доцільно здійснювати за наступними напрямками:

- перевірка розподілу функціональних обов'язків посадових осіб;
- дослідження питань забезпечення належних умов доставки і збереження готівкових коштів;
- аналізування рівня контролю з боку керівництва за рухом коштів (наявність підписів керівництва на документах, які є підставою для оплати тощо);
- аналіз ефективності заходів, щодо попередження порушень в грошовому обігу (нумерація банківських і касових документів; наявність пропусків чи порушень хронології в нумерації; проведення раптових інвентаризацій каси тощо) [2].

Вагомим способом отримання інформації про систему внутрішнього контролю є тестування за попередньо підготованими запитаннями, наприклад:

- чи укладена угода про матеріальну відповідальність касира;
- чи створені умови, що забезпечують збереження грошових коштів;
- чи повністю заповнюються реквізити в касових документах;
- чи проводяться раптові перевірки каси;

- як дотримуються встановленого ліміту каси; чи перевіряється відповідність проведених банківських операцій угодам тощо.

Залежно від оцінки системи внутрішнього контролю, встановленої тестуванням та вивченням актів перевірки ведення операцій із готівкою, аудитор встановлює види і кількість аудиторських контрольних процедур.

При плануванні аудиту, що проводиться аудиторською групою, необхідно розподіляти завдання таким чином, щоб весь цикл операцій пов'язаних з грошовим обігом перевіряв один аудитор. До такого циклу операцій можна віднести: касові операції; операції на поточних рахунках в банках; розрахунки з підзвітними особами [3].

Визначення межі суттєвості при аудиті грошових може бути встановлено аналогічно до межі, застосовуваної відносно аудиту інших активів; при операційній перевірці з метою дотримання законодавства щодо обігу готівки – у розмірі встановленого ліміту залишку в касі. Якщо операційний аудит замовлений власником в інших цілях, то межу суттєвості необхідно погодити з ним. Незначні порушення, що допускаються неодноразово (наприклад, відсутність підписів в документах) певним чином характеризують виконавців, але можуть не спричинити вагомого впливу на показники фінансової звітності та фінансовий стан підприємства.

За результатами тестування можна встановити як ставиться адміністрація до організації обліку і забезпечення цільового використання грошових коштів на підприємстві. Також, аудитор визначає для себе об'єкти підвищеної уваги під час планування контрольних процедур, послідовність етапів проведення аудиту, конкретні джерела отримання даних, уточнює аудиторський ризик.

Список литературы

1. Подмешальська, Ю. В. Удосконалення методики аудиту операцій з грошовими коштами у касі підприємства / Ю. В. Подмешальська, О. В. Троян, М. Д. Ковалик // Економіка та держава. – 2019. – № 1. – С. 114–121

2. Радіонова Н. Й., Білоус К. С. Організаційні та методичні підходи до проведення аудиту грошових коштів / Н. Й. Радіонова, К. С. Білоус // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". – 2019. – №15. [Електронний ресурс].-Режим доступу: <https://www.inter-nauka.com/issues/2019/15/5301>

3. Enterprise energy supply system design management based on renewable energy sources / S. Drobyazko, M. Skrypnyk, N. Radionova, O. Hryhorevska, M. Matiukha // Global Journal of Environmental Science and Management. – 2021. – Volume 7, Issue 3. – P. 1-14